

Filosofen als Bacon en Descartes begonnen in de 17^e eeuw met het opstellen van regels voor wetenschappelijk onderzoek, zodat uitspraken geverifieerd konden worden en onderzoeken herhaald. In Verlichting en Romantiek werd fanatiek kennis verzameld en toegankelijk gemaakt in encyclopedieën. In de 19^e eeuw werd veel tijd en energie geïnvesteerd in scholing voor iedere burger, het ideaal van de Bildung, en het optuigen van een internationaal systeem van universiteiten en disciplines. Veel mensen vestigden hun hoop op zekere, onbetwistbare kennis, verkregen door objectief wetenschappelijk onderzoek.

In ons tijdsgewricht weten we inmiddels wel beter: we weten dat onderzoek altijd gestuurd wordt door belangen en door vooronderstellingen, we weten dat kennis slechts beperkt houdbaar is, we hebben kennis gemaakt met 'fake-news' dat nauwelijks van echt te onderscheiden is en zelfs politici kunnen straffeloos beweren dat 'wetenschap ook maar een mening is'. We hebben miljoenen encyclopedieën onder handbereik, we worden overspoeld door informatie, maar het is de vraag of we er per saldo wijzer van worden...

In deze 30e serie, die deels een vervolg is van de 29e, waarvan t.g.v. corona maar twee van de zes bijeenkomsten konden doorgaan, gaan we onder leiding van diverse deskundigen na wat er in onze moderne levens nog klopt van het adagium van encyclopédiste Georges-Louis Leclerc, comte de Buffon (1707-1788): "La seule vraie science est la connaissance des faits" (de enige echte wetenschap is de kennis van de feiten), en dat alleen door kennis van feiten de mens in staat is om vrij te worden.

Samenvattingen van de twee bijeenkomsten van de 29e serie die wel konden doorgaan (Hans Achterhuis over 'absolute waarheid' en Boris van Meurs over 'aarde en natuur') zijn inmiddels uitgebracht in resp. filosofieboekje XXIX a en b, te bestellen via secretariaat@hvfryslan.nl

Tijd: Zondagmiddagen
van 13.30 - 16.00 uur

Plaats: De Bres – Schoolstraat 4 – 8911
BH Leeuwarden

Kosten deelname: €10,- p.p. per bijeenkomst, vooraf over te maken op rekeningnummer NL 16 TRIO 0198 3836 65 t.n.v. penningmeester HV-Fryslân, onder vermelding van 'Filosofie XXX'. Na storting van het bedrag stuurt u een mail naar 'secretariaat@hvfryslan.nl'. Pas wanneer beide handelingen zijn verricht, komt uw naam op de lijst deelnemers. Wie niet in staat is om zich digitaal aan te melden, kan zich opgeven via postbus 2502 – 8901 AA Leeuwarden.

Over of en zo ja, welke beperkende maatregelen gelden vanaf oktober 2021 valt ten tijde van de productie van deze folder nog weinig te zeggen. We houden u hiervan op de hoogte via de site van het HV en die van De Bres.

Informatie:
www.humanistischverbond.nl
www.theaterdebres.nl

Vragen:
secretariaat@hvfryslan.nl
app of sms naar: 06-33781823

Zeker weten?

over het verlangen naar kennis

VERVOLG

Filosofie voor een
breed publiek
2021 - 2022

3 oktober 2021

= tussen hoop en vrees; ethiek in onzekere tijden

Een virus heeft in korte tijd veel van wat als zeker werd beschouwd op losse schroeven gezet. Tegelijk vraagt de pandemie om daadkracht en om maatregelen die het tij ten goede keren. En er spelen ook hier tegenstrijdige belangen een rol. Ethica Els Maeckelberghe schetst de praktijk van deze crisis aan de hand van actuele ethische vraagstukken.

Inleider: dr. Els Maeckelberghe (RUG – UMCG)

14 november 2021

= de kunst van omgaan met het onmeetbare

Humanisme is het rationele kind van Verlichting en Renaissance. Maar de Renaissance was een mengsel van wetenschap en magie, dat wordt vaak onder het tapijt geveegd. Veel van wat magie genoemd wordt, is inderdaad bijgeloof, maar dat is nog vrij onschuldig vergeleken met het rationele bijgeloof van het neoliberalisme, dat de wereld naar de afgrond dreigt te voeren. We hebben ons bij het creëren van onze wereld voornamelijk beperkt tot wat we rationeel kunnen meten, tot een rationalistische, materialistische wereld. Echte magie berust op non-dualiteit, en bedient zich van aandacht en energie, beide niet meetbaar. Alledaagse magie beoefent bijna iedereen. Dat is als je één wordt met wat je doet, zoals bij hardlopen, naar muziek luisteren, kunst maken, tuinieren, en in je werk, als je geluk hebt. Het produceert energie, plezier en kennis. Je laadt jezelf met deze energie op. Ze kan ook opgeslagen worden in kunst,

architectuur, handwerk, kleding, etc.

Pas als je er een bewust en gespecialiseerd gebruik van maakt, noem je het magie. Het berust dan op dezelfde principes, maar je moet daarbij wel heel goed weten wat je doet. Dat is het beste gelukt in lange, ononderbroken, meestal oosterse tradities.

Inleider: Meino Zeillemaker (schrijver, en leraar in het Shambhala-boeddhisme)

12 december 2021

= opvoeding, onderwijs, wetenschap

Opvoeding en onderwijs berusten op de overdracht van normen en waarden die gangbaar zijn binnen een bepaald sociaal domein en in een bepaald tijdsgewricht. Hoe verhoudt dit gegeven zich tot het idee van objectieve wetenschap die onweerlegbare waarheden produceert? En hoe om te gaan met de kritische tegenbeweging die alle kennis kwalificeert als 'mening'?

Inleiders: drs. Frank en drs. Maarten Meester

9 januari 2022

= milieuproblematiek

Het doel van veel milieubeleid wordt vaak geformuleerd als 'CO2-neutraal' of 'circulair'. Hoe realistisch zijn dergelijke beelden? We streven naar 'wegwerpbaarheid zonder gewetenswroeging', en jagen een droombeeld na van recycling zonder restjes. Het geloof in de recyclebaarheid der dingen leidt ertoe dat we afval niet langer opvatten als de schaduwzijde van onze consumptiesamenleving, maar als onderdeel van een 'natuurlijke' kringloop.

Inleider: drs. Lisa Doeland (Radboud Universiteit)

13 februari 2022

= politiek, complottheorieën, populisme

Het is de taak van politici om te zorgen voor een leefbare samenleving. Het is de bedoeling dat burgers politici kritisch volgen. In onzekere tijden verwachten burgers vaak meer dan de politiek kan bieden, en gaan vervolgens hun heil elders zoeken.

Inleider: dr. Sjaak Koenis (universiteit Maastricht)

13 maart 2022

= Spinoza

Spinoza onderscheidde drie soorten kennisverwerving: via de verbeelding, via onderzoek, en via intuïtie. Met name de laatste leidt tot gemoedsrust, wezenlijk inzicht en, daardoor, tot vrijheid.

Wat kunnen moderne wereldburgers leren van de inzichten van deze 17^e eeuwse filosoof?

Inleider: prof.dr. Wiep van Bunge (Erasmusuniversiteit – KNAW)